T. İŞÇİ PARTİSİNİN KOCAELİ TEŞKİLÂTI YAYIN ORGANIDIR

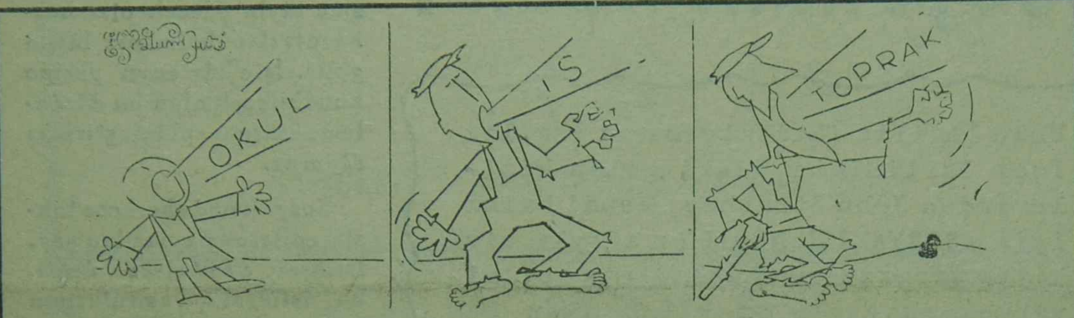
İŞÇİYE ÇAĞRI

AYLIK GAZETE

SAHİBİ ve MES'UL MD. ŞİNASİ YELDAN
YAZI İŞİNİ YÖNETEN METİN YÜCE

Sayı 2, Kasım 962
İdare : Emlâk BSn. İşhanı K. 1, No. 3, Tel. 1283, İzmit
Dizgi ve Baskı : Bizimyol Basımevi, Tel. 1484, İzmit
Fiatı Bir Kuruştur

BİR ÖMÜR BÖYLE GEÇTİ

İşçi Partisi'nin amacı

İşçi arkadaş!

Partin seni ve senin gibi emeği ile geçinen emekçi halk yığınlarını Mecliste temsil edecektir. Sizlere hükûmette yer verecek, devlet işlerinde sizleri söz sahibi edecektir. İşçi Partisi şuna inanmaktadır ki, sizler Partiniz vasıtasiyle Meclise girmedikçe Türkiye kalkınamaz, çağdaş uygarlığa ulaşamaz. Çünkü Türkiyenin kalkınması, sizlerin inançlı, şevkli ve verimli çalışmanıza bağlıdır. Sizlerin verimli çalışmanız ise, çalışmanızın karşılığını tam olarak almanıza, insanca yaşama şartlarına kavuşma inancınıza bağlıdır. Bu inanç, Partinizin seçim yolundan Meclise girmesiyle sağlanabilir.

Sizlerin Mecliste yer almanız, devlet işlerinde söz sahibi olmanız, büyük toprak sahiplerinin, büyük sanayicilerin ve tüccarın demokratik rejimi aksatan ve sosyal adalet ile sosyal güvenliğe karşı koyan zararlı nüfuz ve hâkimiyetlerini bertaraf edecektir. Böylece, gerçek toprak reformu, vergi reformu ve genel bir plân yapılması mümkün olacaktır.

İşçi arkadaş!

İşçi Partisi yurdumuzda önce sanayileşmeyi sağlıyacaktır. Bunun için de devletçiliği uygulayacaktır. Bu devletçilik senin yararına ve senin iştirakinle yürüyecektir. Özel sektör bir genel plâna bağlı ve onun yararlı bir kesimi haline getirilecektir.

Bu maksatla, İşçi Partisi:

1) Büyük üretim (istihsal) ve mübadele araçlarını devletleştirecektir.

2) Kurulmamış temel sanayi kollarını devlet eliyle, devlet malı olarak kuracak ve işletecektir.

3) Topraksız ve az-

Devamı 4. Sayfada

ATATÜRK DİYOR Kİ..

Bence halk devri-iktisat devri mefhumu ile ifade olunur. Öyle bir iktisat devri ki, onda memleketimiz mamur olsun, milletimiz müreffeh olsun ve zengin olsun.

Şubat 1921

İktisat demek her şey demektir. Yaşamak için, mes'ut olmak için, insanlığın varolabilmesi için ne lâzımsa bunların hepsi demektir. Ziraat demektir, emek demektir, her şey demektir.

Şubat 1923

Siyasî, askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, iktisadî zaferler ile «taç»landırılamazlarsa, ortaya çıkan zaferler sürekli olamaz, az zamanda söner.

Şubat 1923

Devamı 4. Sayfada

ANAYASA – Madde 51: Devlet, kooperatifçiliğin gelişmesini sağlıyacak tedbirleri alır.

«KÂR»DAN VAZ GEÇEMEYENLER!

Evet beyler! Biz karmacıyız. Karmacılığın başında ne var? «Kar..» Bunu biraz inceltsek ne olur? «Kâr..» İşte biz buna bakarız. Sümerbank, satış mağazası mı açacak? Sakın ha! Halk bundan yararlanır ama, bizim kârımız azalır.

Şimdi 6 bin dar gelirli vatandaşın çalıştığı SEKA İşletmesinde bir istihlâk kooperatifi mi kurulacak? Aman mâni olun. Bundan işçi yararlanır, daha ucuz, daha iyi giyinir, beslenir ama, bizim kârımız azalır. Koşalım partilere, çekelim telgrafları, mâni olalım bu işe. Kooperatifçilik Anayasamızda yer almış, varsın alsın. Orda kalmalı. Biz karmacıyız. Bunun başında kâr gelir. Buna dokunuldu mu, savunduğumuz serbest rekabet ilkesini de inkâr ederiz. Evet, kooperatif kurulmamalı ve bize rakip olmamalı.

«KÂR»CILAR

KİTAPLAR ARASINDA

Sosyalizm nedir?

Ünlü İngiliz iktisatçısı ve İngiliz İşçi Partisinin ileri gelen kişilerinden John Strachey, kendi halkı için « SOSYALİZM NEDİR? » adıyla bir kitap yazmıştır. Okurlarımıza bilgi vermek amacıyla bu kitabın en öz kısımlarından seçmeler yaptık. Bunları zaman zaman yayımlıyacağız.

Mülkiyet

Sosyalizmin asıl mânası, onda dokuzumuza şimdikinden hiç değilse on misli fazla ferdî, hususî mülkiyet vermek, bugün elimize geçen yiyecek, giyecek, ev, bahçe, otomobil, mobilya ve saireden on misli fazlasını temin etmektir.

Mesele şudur: hususî mülkiyetin biribirinden tamamile ayrı iki çeşidi vardır: bir çeşidi istihsal vasıtalarında mülkiyet, öteki ise istihlâk eşyası üzerindeki hususî mülkiyettir.

İşte bu iki çeşit hususî mülkiyetin birbiriyle karıştırılmasındandır ki bu sonsuz hatalar meydana çıkmaktadır.

Birinci çeşitten olan hususî mülkiyet bir şahsa gelir getiren bir mülkiyettir. Halbuki ikinci çeşitten olan hususî mülkiyet şahsa gelir getiren mülkiyet değildir.

İşte kapitalizmin yerine koyabileceğimiz yegâne sistem olan ve umumiyetle sosyalizm denen sistem, bu ikinci çeşit hususî mülkiyeti daha çok fazlalaştırmak için birinci çeşit hususî mülkiyeti kaldırmayı güden sistemdir.

Peki, şahısların elinde bulunan fabrika, maden, arazi şeklindeki istihsal vasıtaları bunların elinden alınıp ne yapılacak? Bunlar devletin eline verilecek ve hepsi de devletmemurları tarafından mı işletilecek?

Bir çok kimselerin sosyalizmden anladığı şeylerden birisi de işte budur.

Zaten sosyalizm hakkında bir sürü çeşitli ve asılsız fikirler vardır.

Hayır, sosyalizm bütün istihsal vasıtalarının umum tarafından temellük edilmesi demektir, fakat bu, hepsinin devlet tarafından temellük edilmeşi demek değildir.

Devletin elinde bulunacak büyük sanayiin dışında daha bir çok sanayi kolları var. Bunlar daha küçük ve mahallî sanayi işleridir. Bunların mahallî idareler, belediyeler, nahiye meclisleri ve saire tarafından işletilmesi lâzımdır. Sonra, kooperatifler için geniş bir saha var. Meselâ istihlâk eşyasının perakende tevzii kooperatifler tarafından yapılmalıdır. Sosyalist cemiyette daha uzun müddet bilhassa eşyanın perakende tevziinde bir kişilik, iki kişilik, yâni kimseyi istismar etmeyen küçük ticaret erbabınayer bulunacaktır.

Kâr

Kapitalist sistemde istihsal, kâr gayesi gözetilerek yapılır. Halbuki sosyalizmde istihsal, meydana getirilen mahsullerin kullanılması gayesile yapılır. Bunun mânası nedir?

Kâr maksadiyle istihsalin ne demek olduğunu hepimiz biliyoruz. Kapitalizmde ücretlerin nihayet sabit bir hale gelişi, iş verenlerin gittikçe artan bir servet elde etmeleri demektir.

Halbuki sosyalizmde kâr, iktisat sisteminin nâzımı olmaktan çıkar. O zaman, neyi istihsal edeceğinizi size tâyin edecek olan başka esaslar bulmanız lâzım gelir. İşte kâr esası yerine konabilecek olan bu düzenleme esasına «plânlaştırma» diyoruz.

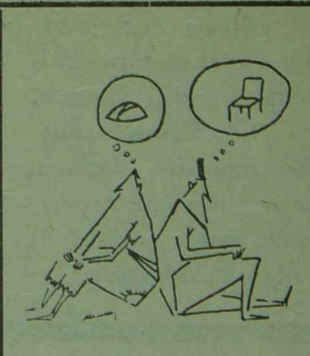
Sosyalizmde herkese taksim edilerek paylaşılan şey, istihsal vasıtaları değil, bu istihsal vasıtalarının mahsulleridir.

Gelecek yazı : Sosyalizmde işçi ücretleri ne olacak?

TÜRKİYE'DE MESKEN SİYASETİ

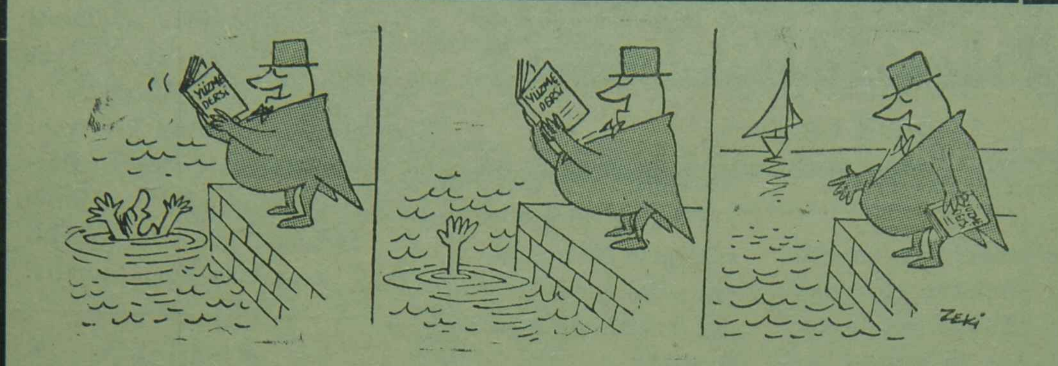
VÂLİ GÖKAY — BAKAN GÖKAY

HESAP DERSİ

Milyonlar hanesinde istifçiler vurguncular
Yüzbinler » sahtekârlar yalancılar
Onbinler » yağcılar sabuncular
Binler » hancılar hamamcılar
Yüzler » semerciler palancılar
Onlar » köylümüz efendimiz
Birler » biz, biz, biz.

Ü. Yaşar Oğuzcan
«Akıllı Maymunlar» adlı kitaptan

TÜRKİYE LİBERALİZMLE KALKINIRSA!..

Plânlama nedir? Niçin plân yapıyoruz?

Yeni Anayasamızın kazandırdığı müesseselerdenbirisi de Devlet Plânlama Teşkilâtıdır. Bu yazımızda, Teşkilâtın çıkarttığı broşürlerden de faydalanarak, plânlamanın ne olduğunu ve niçin plânlamaya ihtiyacımız bulunduğunu kısaca inceliyeceğiz

Dünyanın yakın tarihi, geri kalmış bölgeler ile ileri memleketler arasındaki mesafenin kapatılması için yapılan mücadelenin tarihidir. İnsanlığın huzura kavuşması da, bu iki âlem arasındaki farkın kaldırılmasına, hiç değilse azaltılmasına bağlıdır.

Bu fark nasıl ortadan kaldırılacak? Nasıl kalkınacağız? Bu işi hangi yollardan ele alacağız?

Akla, önce şu geliyor: ileri memleketler hangi yolu denemişlerse biz de o yoldan gidelim. Fakat bugün için bunu yapmak mümkün mü? Bu soruların cevaplarını verebilmek için, ileri memleketlerin nasıl gelişmiş olduklarını kısaca gözden geçirelim.

Batı memleketleri çok uzun bir zaman içinde gelişmişlerdir. Bu devre zarfında da sömürgelerinden geniş ölçüde faydalanmışlardır. Bu gelişme devri içinde, devlet fertlerin geçim meseleleriyle bugünkü gibi ilgilenmemiş, işçi ücretleri çok az tutulmuş, sermaye az sayıda şahısların ellerinde birikmiştir. İşte batının gelişmesi, bu şartlar altında ve çok uzun bir süre içinde gerçekleşmiştir.

Bugün ise, durum eskisinden çok farklıdır. Elimizde ne geniş imkânlar, ne de sömürgeler vardır. Uzun zamana ise hiç tahammülümüz yoktur. İleri memleketlerle aramızdaki mesafe de günden güne açılmaktadır.

O halde, biz, bugün başka bir yoldan sür'atle kalkınmaya başlamak mecburiyetindeyiz. Acaba bu yol nedir?

Son zamanların iktisat ilmi, geri kalmış memleketlerin kalkınma meselesini inceleme konusu yapmış ve plânlama dediğimiz bir tekniği geliştirmiştir. Plânlama, belli neticeler elde etmek için, iktisadî hayatın hangi unsurlarına ne ölçüde müdahale etmek gerektiğini gösteren bir vasıtadır. Geri kalmış memleketlerde sür'atli bir kalkınmanın sağlanması, devletin iktisadî hayata ve toplum yaşayışına bir plân içinde müdahale etmesine bağlıdır.

Acaba bu müdahale nasıl ve ne yoldan olacaktır?

Zamanımızda kütle şuuru gelişmektedir. Bu sebeple, başlangıçta batı memleketlerinde olduğu gibi dengesiz bir kalkınmaya imkân yoktur. Dengeli bir kalkınma için de plânlama yapmak şarttır.

Kalkınmada asıl gaye insanların daha iyi yaşamalarını sağlamak olduğuna göre, yalnız iktisadî gücü arttırmak yeter değildir. Bununla beraber, eğitim, kültür, sağlık, sosyal adalet konularında da hal çareleri bulmak lâzımdır. Fakat, az gelişmiş ülkelerde halledilecek meseleler sayısız, imkânlar ise sınırlıdır. Bütün meseleleri birden halletmeye kalkışmak, kalkınma hızını yavaşlatır. Bu bakımdan, meseleleri bir sıra dahilinde ele almak gerekir. Yâni, vâdeli bir plânlama ile işe girişmelidir. Hem dahilî kaynaklardan, hem de dış yardımlardan en iyi istifadenin tek yolu budur.

Plânın hazırlanması teknik bir iştir. Yalnız, bazı ana hedeflerin ve istikametlerin önceden tesbit edilmesi gerekir. Bu hedef ve yollar da, ancak demokratik bir düzende, demokrasi icaplarına uygun olarak tâyin edilebilir. Yâni demokrasi ve plânlama, birbirine zıt değil, birbirini tamamlıyan prensiplerdir.

Söylediklerimizi özetliyecek olursak, şu sonuçlara varırız:

1) Geri kalmış bir ülkeyiz. Bunun çeşitli nedenleri var.

2) Geri kalmış ülkelerin çabuk kalkınabilmeleri için tek yol, uzun vâdeli bir plân yapmaktır.

3) Bu plân, ancak demokratik bir ortamda, demokrasi icaplarına uygun olarak en iyi yapılabilir.

Bu 3 sonuç, bizi bir 4 üncü sonuca götürüyor: Plânlamayı tatbik edecek olan devlette, bu plânlamanın mecburiyetine inanmış olanlar, kalkınmanın esas nimetlerinden faydalanması gerekenler, fikir sahibi, söz sahibi olmalıdırlar. Devlet Plânlama Teşkilâtının başına gelen son olaylar, söylediklerimizin ne kadar doğru olduğunu açıkça göstermektedir. Parlamentoda, büyük emekçi kütleleri temsil edilmedikçe, söz sahibi olmadıkça, bugünkü kadronun, plânlamayı bütün gerekleriyle yerine getirip hızlı bir kalkınma ortamına gireceğine inanmıyoruz.

Kısa haberler

A. Aybar için kovuşturma

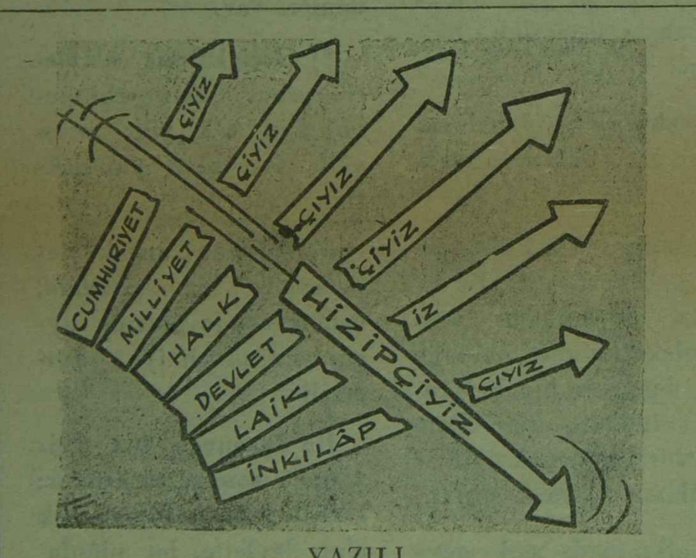
Genel Bşk. Aybar, T.İ.P. ne girmezden önce, Devrim Hükûmeti Başkanı Gürsel'e bir mektup göndererek, seçimlere gidilmezden önce Anayasaya aykırı ve antidemokratik olan kanunların kaldırılmasını ve emekçi halk yığınlarına da bir parti kurma imkânı sağlanmasını istemiş, aksi halde 1946 tecrübesinin aynen tekrarlanacağını belirtmişti.

Aradan 1 yıl geçtikten ve Aybar Genel Bşk. olduktan sonra, bu mektubun Ceza Kanununun 161 maddesince suç teşkil ettiği öne sürülerek, M. Ali Aybar hakkında kovuşturmaya başlanmıştır.

Mahkemenin devam ettiği şu günlerde, 161. maddenin Anayasaya aykırı olduğu ve değişmesi gerektiği B.M.M. ce kabul edildiğinden, bu defa, Tedbirler Kanunu ileri sürülerek Aybar'ın ağır ceza mahkemesine sevki talep edilmiştir. Savcının bu talebi üzerine söz alan Aybar, mektubun Tedbirler Kanununun yayımlanmasından önce gönderildiğini, ceza kanunlarının yayımlanmalarından önceki olaylara uygulanamayacağı temelli ilkesinin Savcı tarafından her halde bilinmesi gerektiğini belirterek, Savcının bu yoldaki talebinin kasıtlı olduğunu söylemiştir.

Bu hususta fikirleri sorulan hukuk otoriteleri, Aybar'ın Tedbirler Kanununa göre yargılanmasının görülmemiş bir hata olduğunu söylemişlerdir.

Ayrıca, Aybar'ın avukatları, sözü geçen mektubun Gürsel'in eline geçmediğini, bu sebeple haberleşme hürriyetinin ihlâl edildiğini ileri sürmüşler, sorumlular hakkında kovuşturmaya geçilmesini talep etmişlerdir.

YAZILI

Yeni Genel Merkez binası

İşçi Partisine, mevcut Genel Merkez binası yetersiz geldiğinden, İstanbulda, Ankara Cad. No. 40 da yeni bir bina kiralanmıştır. Önümüzdeki günlerde Genel merkez bu binaya taşınacaktır.

Bir toplantı

T.İ.P., Anayasaya aykırı kanunların yürürlükten kaldırılması ve hızla gelişen faşizmin zararsız hale getirilmesi konularında neler yapılabileceğini incelemek üzere, yurdun ilerici kişilerini, sendika, dernek ve basın organlarını, 11 Kasım günü İstanbul'da bir toplantıya çağırmıştır.

T.İ.P. gelişiyor

Bornova'dan sonra Ege'nin diğer il ve ilçelerinde de müteşebbis heyetlerle faaliyete geçen İşçi Partisi, şehrimizde de gelişmesine devam etmektedir. Parti, Hürriyet Caddesinde, Foto Fahri Seyrek üstündeki yeni binasına taşınmıştır. Parti lokalinin bu ay içinde açılması için de gerekli çalışmalara başlanmıştır.

Atatürk

1. Sayfadan Devam

Yeni Türkiye devleti bir iktisat devleti olacaktır.

1923

Türkiye Cumhuriyeti devleti, Türkiye vatanında yüzyıllardan beri ferdî ve hususî teşebbüslerle yapılmış olan şeyleri bir an önce yapmak istedi; ve görüldüğü gibi kısa bir zamanda yapmayı başardı. Bizim takip ettiğimiz bu yol görüldüğü gibi liberalizm'den başka bir sistemdir.

Ocak 1936

Amaç

1. Sayfadan Devam

topraklı köylüyü topraklandıracak ve bunlara gerekli aracı vererek en verimli işletmecilik sistemi içinde çalışmalarını sağlıyacak, köylünün geri kalma sebeplerini giderecektir.

4) Bütün yurddaşlara okuma ve kişiliklerini sonuna kadar geliştirme imkânını sağlıyacaktır.

5) İşsizliğe kesinlikle son verip emeğe göre gelir ilkesini hâkim kılacak; yâni herkese yaptığı işe göre aylık gelir ve ücret sağlıyacaktır.

6) Dış politikada ulusal varlığımızı ve bağımsızlığımızı her şeyin üstünde tutan ve bütün devletlerle eşitlik ve dostluk kurmayı amaç bilen, Birleşmiş Milletler Anayasasına bağlı, Kurtuluş Savaşı Türkiyesine yaraşır, barışçı bir dış politika savunacaktır.

OKUYUCU'DAN

Sürüngenler!

Tabiat Bilgisinden imtihana girmişti. Kendisine sorulan ilk soruda, sürüngenleri sayınız, deniliyordu. Öğrenci, hiç tereddüt etmeden yılan, sülük, solucan v.s. diye cevaplandırınca öğretmen

— Başka? diye soruyu tekrarladı.

Öğrenci, hafızasını bir an yokladı, sonra birden hatırlamış gibi heyecanlı cevap verdi:

— İşçi efendim!

Öğretmen hayretle

— Neden işçi dedin yavrucuğum?

— Efendim, babam her zaman süründüğümüzü söyler de..